Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

BREF: ifrån Kongl. Bibliothecarien C.C. Gjörwell, til Herr Secreteraren C.A.J. Mandorff; dat. Stockholm, Nyårsdagen, 1793, om aftonen.

innehåll:

1) Nyårs-önskan. 2) Min beskedliga Mjältsjuka. 3) Dagens Krönika.
4) Min Mandorffs Kort och ändå Närvaro. 5) Mit Sälskap med Honom och Bayle.
6) Några Drag rörande Bayle och Abélard.

Huru skulle det kunna vara möjeligt, at på denne Dag ej ofta tänka på Min Redelige John, och öfver hela hans Lifstid och Väsende utgjuta de varmaste, de trognaste Tilönskningar? Att detta har jag gjort, och mit Hjerta är ännu upfyldt af de lifligaste och ömaste Känslor, då jag nu til Slut af Dagen sitter här helt allena med Dig, Du älskvärde ibland Vänner: ty at skrifva Dig til är för mig detsamma, som at tala med Dig; ja ibland är Pennans Språk för mig ljufligare, mera lycksaligande än Munnens Tal. Lägg nu härtil, at Du midt under Curialier och Cancellie-Affairer på en Postdag, ändå stigit up för mina Trappor och Sjelf aflämnat Nyårs-kortet: tro säkert, at jag känner värdet af denna Din Hoflighet, äfven som jag njutit den korte Blicken af vårt Möte igår; at jag för alt, som flyter ifrån Dit ädla och Vänskapsfulla Hjerta, håller Dig uti mit fullgod räkning.

Kom då hit uti min Famn, sätt Dig i Sophan vid mit runda Bord, just på det Stället, där högsta Tilfredsställelse så ofta utur Dit Hjerta, genom Dina ögon och öfver Dine Läppar, tildelat mig samma Lycksalighet, som Du njutit uti vårt så sälla Lugn, under vårt så ömma som glada Förtroende. Nu är alt tyst och stilla omkring mig, Din älskade varelse är ändå hos mig: ty jag lifvas af Vänskapen, ty jag njuter den ädlaste af alla Känslor under detta skrifteliga Samtal med Dig. Det enda, som oroar, består däruti; at jag icke velat byta Dag med Dig; ehuru jag vid Dina år och uti din Ställning ingalunda undandragit mig Bördan, utan med Dit raska Sinne funnit den lätt, upfylt en Skyldighet, som hörer til de Sakernas Ordning och Krets, uti hvilka Du bör verka. Jag har lupit samme Ban; nu hvilar jag mig, och denna Hvila försötmar Du än ytterligare, ehuru den utom des är mig så högst behaglig, uti Skötet af den älskvärda Familla, som Du nu också känner.

Gerna må jag fördenskull beskrifva för Dig denne min första Dag uti detta Nya år; så har Du åtminstone på detta Sätt fått lefva densamme med mig. Uti almänhet sagt har den icke varit en af de rätt glade Dagarne, utan en liten beskedlig så kallad Mjältsjuka har så skäligen, fast omärkeligen, jämnt hållit Sinnet vid jorden och vid den ena Partikeln af densamma, jag menar det lilla Stoftet, mig Sjelf: ej underligt, at man vid inträdet af et nytt år håller räkning med sit Samvete för det framfarna, at man finner sig Skuldnär i åtskilligt, at man tänker litet alfvarsamt öfver bruket af de få Dagar den har öfrige,

som

som efter några veckor träder in uti det animaliska Revolutions-, jag menar det 63:dje året. Lägg härtil, at det Politiska Revolutions-året för vår Verldsdel ocksså gåt in, hvarunder ingen Stat, ingen Statsborgare kan mera räkna på Lugn och Säkerhet; så är det både billigt och naturligt, at för det uppmärksama ögat moln drifva af och an på både Tankans och Känslans Himel. Näst de ömaste Nyårs-hälsningar hos min så kära, så omistteliga Hälft, uptogo Religions-betraktelser och Bibel-läsning halfva förmiddagen; sedan låt jag Engångaren vandra Residencet omkring med de Resp. Korten; så kom min vackre och dygdige Henrik Nordström til mig, för at önska mig et Godt Ny-år, då jag gaf honom läsa Hr Leopolds så smickrande som uppmuntrande omdöme, rörande hans ej olyckliga Snille uti den Pastorala Vitterheten; häruppå skref och expedierade jag Bref til Norrköping, hvar mit Hjerta utom des så ofta är och så gerna trifves; under detsamma kom Calle och kastade sig uti mine armar, för at önskesides välsigna hvarandra; han blef vår Middags-gäst, och vi åto med glädje, blott knotade jag litet på Barnen i Tierp, som icke med en enda rad låtit höra af sig, var för öfrigt mycket tyst, och så tyst, at lilla Bribri började gräla med mig och tro mig vara sjuk; men jag bevisste min Hälsa med den gode Appetiten jag hade vid Bordet och den tryggadhvilan jag sedan åtnjöt på min Sopha. Jag vaknade, lät gifva mig Ljus, gick af och an, tänkte och ömade; fattade sluteligen det lofliga uppsåtet, som äfven en och annan gång vunnit dit Bifall, at öpna Dörren til den illiterata Våningen af gula Skåpet, skänkte uti et Glas af det oförfalskade Malaga-vinet, som min K. Måg i Norrköping gaf mig til Julklapp, och drack häruppå, ehuru tout solo, följande Skålar: 1) för den goda Hustrun och de sem Söta Barnen; 2) Fröken-Stiftet på Dybeck i Skåne (denne Skål tål en Förklaring, men som dock ännu måste något uppskjutas); 3) store och urgamle Välgöraren, Friherre Patrick Alströmer på Hanesström; 4) Brödra-Paret utan like, mine så mångårige vänner, Dom-Prosten Älf och Professor Lidén; 5) min John den Tredje, och 6) min Henrik. Under dessa med vederbörlig Högtidlighet och Långsamhet druckne Skålar tänkte jag godt och önskade jag godt; mådde således väl både til Kropp och Själ. Nu anträddes Visiten uti Fru Bribris Förmak, där främande voro mig til möte, ibland dem Archiater Hallman, hvilken ädelmodige Läkare -- han betjenar mit Hus sedan 20 år utan Betalning -- jag med alt skäl önskade, det Gud ville lägga så många år til hans öfrige Lefnad, som de äro, med hvilka Gud genom hans Hand ökt mina. — Nöjd eller, rättare sagt, lättad til Sinnet, skyndade jag mig uti mit lugna Rum tilbaka, och var ej förr väl inkommen, än Jungfrun bar mig dit Kort, med bifogad Berättelse, at Du sjelf aflämnat det och, såsom en Ljungeld, åter hastat alla Trapporna utföre. Jag tryckte til mine Läppar det Namnet, som var skrifvet på Kortet, lade det för mina ögon, samt gaf nu mina Ömhetsrörelser och Känslor et fördubbladt Utrymme. För at då vidare, dock på et annat sätt, lycksaliga mig; så lämnade jag mig åt den vällusten, at läsa uti Bayle, och för at

smaka

smaka detta Nöje fullkomligt, så läste jag på Bordet framföre lilla Orangeriet, så at Ögat fick dela sig emellan gröna Blad och sinrika Meningar. Artikeln, som jag läste, skämde icke heller bort denna Glädje: ty det var Abélard, med hwilkens dels scholastiska dels amatoriska öden jag uti några dagar förlustat mig; dock af de senare förekom ingen ting denna gång, utan måste jag i dag anständigtvis följa den förkättrade Syndaren til Kyrkomötet i Soissons. Ypperligt Snille hade imedlertid denne Man, samt såg längre och klarare uti den mörka Tiden, än någon annan. Uti at bena Tankar, at städa Orden, at aga Dumheten och Myndigheten, var han sin Tids Bayle. Nästan aldrig slår jag ihop dennes Historiska Lexicon -- ack hwilken Bok! -- utan at först beskåda hans graverade Portrait, som jag låtit komma från Holland och visar honom uti des bästa ålder, vid sina 28 år; länge sitter jag och läser uti hans öga, studerar hwarje Drag uti det tänkande och fina Ansigtet, uptäcker det Satyriska Löjet och den skalkagtiga Känslan; samt, när jag til slut liksom känner mig sjelf flyttad uti hans rum, tackar jag honom för al den Kunskap och Glädje han gifwit och gifwer mig, samt kysser honom midt på munnen, hwilken han, stadd uti et halft leende, åtminstone uti min inbildning räcker mig. När jag hade slutat denna Läsning, bars mig Tyske Posten tilhanda, som upbygde oss med f. d. Konungens i Frankrike Förhör inför National-Conventet samt tågande däremellan och Templet. Med leda lade jag Hamburgske Correspondenten ifrån mig, samlade ihop Tidningar för Secreteraren Mandorff i Cancelliet, och satte mig häruppå ned för at skrifva min John detta Bref til. Det må sjelft tala om mit Hjerta, min Vänskap, mit Förtroende, min Dag: ty såsom alt varit, så har jag det nu beskrifvit; och har jag mått så väl under dessa raders kastande på Paperet, at jag nästan vore färdig at tacka Dig för din Frånvaro -- Nej, Du är aldrig frånvarande hos

Din

tilgifnaste
Gjörwell.

Post-scriptum. Kyss lilla Beskedliga Mamsell Karins Hand på mina vägnar, samt i anledning af Nya året. Måtte hon blifva så lycklig, som jag det önskar!

Lycka til din Herr Collega, Kamar-Rådet Schubert! Han är i fullt antagande och redan på Svensk Botn. Agta Dig, Bäste Gosse, at komma uti en otjenlig Mellangård; ja, man måste ocksa vara litet försigtig här i verlden: tänka och betänka --